

MINISTER
NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

DWM.WUM.1701.2.2017

Warszawa, 16 marca 2017 r.

Pan
dr hab. prof. UP Józef Brynkus
Poseł na Sejm RP

Szanowny Panie Pośle,

w odpowiedzi na zapytanie poselskie z 9 marca 2017 r. w sprawie dostępu cudzoziemców, którym udzielono zezwolenia na stały pobyt, do pomocy materialnej z budżetu państwa, przedstawiam poniżej stanowisko Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Przy interpretacji przepisu art. 43 ust. 2a ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – *Prawo o szkolnictwie wyższym* (Dz. U. z 2016 r., poz. 1842 j.t.) należy wziąć pod uwagę fakt, że przepisy polskie są wynikiem implementacji dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/98/EU z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie procedury jednego wniosku o jedno zezwolenie dla obywateli państw trzecich na pobyt i pracę na terytorium państwa członkowskiego oraz w sprawie wspólnego zbioru praw dla pracowników z państw trzecich przebywających legalnie w państwie członkowskim (Dz. U. UE L 343 z dnia 23 grudnia 2011 r.). Zgodnie z art. 12 ust. 2 dyrektywy państwa członkowskie mogą ograniczyć zasadę równego traktowania w odniesieniu do obszaru edukacji i szkolenia zawodowego. Państwa członkowskie mogą również wprowadzać ograniczenia zgodnie z dyrektywą Rady 2004/114/WE z dnia 13 grudnia 2004 r. w sprawie warunków przyjmowania obywateli państw trzecich w celu odbywania studiów, udziału w wymianie młodzieży szkolnej, szkoleniu bez wynagrodzenia lub wolontariacie (Dz. U. UE L 375 z dnia 23 grudnia 2004 r.). Dyrektywę tę, jak wynika z pkt (18) preambuły, wprowadzono m.in. w celu umożliwienia studentom, będącym obywatelami państw trzecich, pokrycia części kosztów studiów z dochodów z pracy. Dlatego też uznano, że powinni oni mieć dostęp do rynku pracy na warunkach określonych w tej dyrektywie. Zasada dostępu studentów do rynku pracy na warunkach określonych w tej dyrektywie ma charakter zasady ogólnej; jednakże, w wyjątkowych okolicznościach, państwa członkowskie mają możliwość uwzględnienia sytuacji na ich krajowych rynkach pracy.

Adnotację „dostęp do rynku pracy” umieszcza się w Polsce na karcie pobytu na podstawie art. 244 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2016 r.,

poz. 1990 j.t.). Taką adnotację wpisuje się nie tylko cudzoziemcowi, który jest uprawniony do wykonywania pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ale także temu, który jest zwolniony z obowiązku posiadania zezwolenia na pracę.

Określona grupa cudzoziemców w Polsce jest zwolniona z obowiązku posiadania zezwolenia na pracę. Wykaz tej grupy cudzoziemców podany jest w § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 kwietnia 2015 r. w sprawie przypadków, w których powierzenie wykonywania pracy cudzoziemcowi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest dopuszczalne bez konieczności uzyskania zezwolenia na pracę (Dz.U. z 2015 r., poz. 588). Powierzenie wykonywania pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez konieczności uzyskania zezwolenia na pracę jest dopuszczalne m.in. w przypadku cudzoziemców:

1. będących studentami studiów stacjonarnych odbywanych w Rzeczypospolitej Polskiej lub uczestnikami stacjonarnych studiów doktoranckich odbywanych w Rzeczypospolitej Polskiej;
2. będących studentami, którzy wykonują pracę w ramach staży zawodowych, do których odbywania kierują organizacje będące członkami międzynarodowych zrzeszeń studentów;
3. będących studentami, którzy wykonują pracę w ramach współpracy publicznych służb zatrudnienia i ich zagranicznych partnerów, jeżeli potrzeba powierzenia cudzoziemcowi wykonywania pracy jest potwierdzona przez właściwy organ zatrudnienia;
4. będących studentami szkół wyższych lub uczniami szkół zawodowych w państwach członkowskich Unii Europejskiej lub państwach Europejskiego Obszaru Gospodarczego nienależących do Unii Europejskiej lub Konfederacji Szwajcarskiej, którzy wykonują pracę w ramach praktyk zawodowych przewidzianych regulaminem studiów lub programem nauczania, pod warunkiem uzyskania skierowania na taką praktykę ze szkoły wyższej lub zawodowej.

Karta pobytu wydawana jest cudzoziemcowi na podstawie art. 243 ust. 1 ustawy o cudzoziemcach w przypadku udzielenia mu:

- 1) zezwolenia na pobyt czasowy - jest ważna przez okres, na który udzielono mu tego zezwolenia;
- 2) zezwolenia na pobyt stały - jest ważna przez okres 10 lat od dnia jej wydania;
- 3) zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE - jest ważna przez okres 5 lat od dnia jej wydania;
- 4) zgody na pobyt ze względów humanitarnych - jest ważna przez okres 2 lat od dnia jej wydania.

Wydanie karty pobytu cudzoziemcowi, który posiada ważną Kartę Polaka i zamierza osiedlić się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na stałe (art. 195 ust. 1 pkt 9 ustawy o cudzoziemcach), następuje po zwróceniu przez niego Karty Polaka, zgodnie z art. 20 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o Karcie Polaka (Dz. U. z 2014 r., poz. 1187 j.t.).

Wszyscy studenci cudzoziemscy spełniający kryteria zawarte art. 43 ust. 2 ustawy – *Prawo o szkolnictwie wyższym*, posiadający wpis w karcie pobytu „dostęp do rynku pracy”, mają prawo do podejmowania i kontynuowania studiów na zasadach obowiązujących obywateli polskich, tak samo jak cudzoziemcy posiadający Kartę Polaka (art. 43 ust. 5a ustawy).

Cudzoziemcy posiadający Kartę Polaka mogą jednak zrezygnować z uprawnienia do podejmowania (po spełnieniu warunków rekrutacji obowiązujących obywateli polskich) i kontynuowania studiów na zasadach obowiązujących obywateli polskich i podjąć studia na innych zasadach przewidzianych dla cudzoziemców (art. 43 ust. 3 i ust. 4 ustawy – *Prawo o szkolnictwie wyższym*). Wówczas osoby te nie mają prawa do korzystania ze środków finansowych, które publiczna szkoła wyższa otrzymuje z budżetu państwa na realizację swoich zadań, w tym związanych z udzielaniem bezzwrotnej pomocy materialnej studentom, w tym na stypendia socjalne.

Biorąc pod uwagę powyższe, art. 43 ust. 2a ustawy – *Prawo o szkolnictwie wyższym* należy stosować po uwzględnieniu wyjątków od niego zawartych w art. 43 ust. 2 ustawy.

Reasumując, zasady studiowania cudzoziemców, którzy posiadali Kartę Polaka i podjęli studia stacjonarne na zasadach obowiązujących obywateli polskich, a następnie utracili Kartę Polaka po otrzymaniu zezwolenia na pobyt stały oraz otrzymaniu karty pobytu z adnotacją „dostęp do rynku pracy”, nie powinny ulec zmianie. Zarówno posiadacze Karty Polaka (art. 43 ust. 5a ustawy), jak i cudzoziemcy, którym udzielono zezwolenia na pobyt stały (art. 43 ust. 2 pkt 1 ustawy), mają bowiem prawo do podejmowania i kontynuowania studiów na zasadach obowiązujących obywateli polskich oraz do pomocy materialnej z budżetu państwa, w tym m.in. do stypendium socjalnego. Posiadacze Karty Polaka nie mają prawa do pomocy materialnej (stypendiów) tylko wówczas, gdy nie skorzystają z uprawnienia do studiowania na zasadach obowiązujących obywateli polskich.

Z wyrazami szacunku

z. in. Ministra
SEKRETARIATU
Aleksander BOBKO